

## Η Υπερκαυκασία και ο εν εξελίξει παγκόσμιος ιμπεριαλιστικός πόλεμος

**Τ**ι απέγινε η ρητορική περί δήθεν νέας εποχής «αιώνιας ειρήνης», μετά το λεγόμενο «τέλος του κομμουνισμού» και των ιδεολογιών; Ποιοι θυμούνται σήμερα τα κατά παραγγελία των νικητών του Ψυχρού Πολέμου ιδεολογήματα περί «τέλους της ιστορίας» και περί «Νέας τάξης πραγμάτων» που θα θέσπιζαν θριαμβευτικά οι ισχυρές «δημοκρατικές κοινωνίες» της οικονομίας της «ελεύθερης αγοράς», με επικεφαλής την εναπομείνασα υπερδύναμη, σέρνοντας τους λαούς της υψηλίου βάσει προδιαγεγραμμένων σεναρίων εδραίωσης και διαίωξης της μονοκρατορίας της τελευταίας; Πόσο πειστικά ηχούν σήμερα οι περί «αυτοκρατορίας» και «επίπεδου κόσμου» «θεωρητικές» κατασκευές;

Είναι προφανές ότι όποτε ανακύπτει ένα σημαντικό επεισόδιο σε πεδία μαχών, ιδιαίτερα, εάν αυτό αιφνιδιάζει τον κοινό νου και συνεπάγεται σημαντική «μετατόπιση ισχύος», εγείρονται στο προσκήνιο συνειρμικά όλα τα φαντάσματα του παρελθόντος: παραστάσεις, εξαρτημένα αντανακλαστικά, ιδεολογήματα και αναλογίες. Στα πλαίσια αυτά είδαμε ακόμα και διεθνούς κύρους πολιτικούς και αναλυτές να μιλούν για ένα νέο «ψυχρό πόλεμο». Κάποιοι μάλιστα (εκδηλώνοντας φοβικά ή νοσταλγικά αντανακλαστικά) αποκαλούσαν τη Ρωσία, Σοβιετική Ένωση... Όλα αυτά ενισχύονται στη συνέχεια κατά το δοκούν και από κατ' επάγγελμα ιδεολόγους των εμπλεκομένων στη σύρραξη συμφερόντων και από τα Μ.Μ.Ε.

Ωστόσο, η κατ' αναλογία κρίση είναι εξαιρετικά επισφαλής μέθοδος (ιδιαίτερα όταν υιοθετείται για την ερμηνεία περίπλοκων κοινωνικοοικονομικών φαινομένων με ιστορική μοναδικότητα), δεδομένου ότι αρκούμενη σε επιφανειακές ομοιότητες, επιτείνει την εμπλοκή στον έρποντα εμπειρισμό. Μόνο η συγκεκριμένη επιστημονική ανάλυση της συγκεκριμένης συγκυρίας, του χαρακτήρα της εποχής, της δυναμικής όλου του πλέγματος των αντιφάσεων σε παγκόσμιο, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, της ιστορικής ιδιοτυπίας, των συσπειρώσεων, των πολώσεων και των προοπτικών τάσεων μπορεί να παράσχει αντικειμενική διάγνωση της κατάστασης με δυνατότητες πρόβλεψης.

Σύμφωνα με την ανάλυση της διεθνούς ερευνητικής ομάδας «Η Λογική της Ιστορίας», ο πόλεμος εναντίον Αφγανιστάν και Ιράκ (προπομποί του οποίου ήταν ο πρώτος πόλεμος στον Περσικό κόλπο και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας) σηματοδοτεί την έναρξη του Τρίτου θερμού Παγκόσμιου Πόλεμου (εάν δεν θεωρηθεί τρίτος ο αμαχητί λήξας «Ψυχρός Πόλεμος»). Ενός επιθετικού ιμπεριαλιστικού πόλεμου, που παρουσιάζει πολλές ομοιότητες-αναλογίες με τους δύο προηγούμενους, αλλά και σημαντικότερες διαφορές, η μη ανάδειξη των οποίων προκαλεί συγχύσεις.

Η ρητορική και τα εναλλασσόμενα ιδεολογήματα των επιτιθέμενων (πόλεμος «κατά της τρομοκρατίας», «πόλεμος πολιτισμών-θρησκειών», πόλεμος «για την επιβολή της δημοκρατίας», κ.ο.κ.) συσκοτίζουν την κατάσταση και επιτείνουν τη σύγχυση ακόμα και στις συνιστώσες της εναπομείνας αριστεράς. Θεωρητική ένδεια και απουσία κριτηρίων, οδηγούν συχνά σε τραγελαφικές τοποθετήσεις. Κάποιοι έσπευσαν να τεθούν υπέρ των «ανθρωπιστικών» βομβαρδισμών στη Γιουγκοσλαβία, άλλοι θεωρούσαν τον UCK του Κοσόβου και τους (επίσης αμερικανοκίνητους) αυτονομιστές της Τσετσενίας «φερέλπιδες μαχητές» επικείμενων κινημάτων, επενδύοντας τη θέση τους με ρατσιστικών αποχρώσεων αντιρωσισμό. Ορισμένοι (συγχέοντας τον Κόκκινο Στρατό με το στρατό της παλινορθωτικής Ρωσίας, ή επιστρατεύοντας ελληνορθόδοξες παραδόσεις περί του «ξανθού γένους»), σπεύδουν να ταχθούν άκριτα υπέρ Ρωσίας. Κάποιοι άλλοι τηρούν ίσες αποστάσεις έναντι όλων, ανασύροντας από τη ναφθαλίνη στερεότυπα τύπου «κάτω οι δύο υπερδυνάμεις», κ.ο.κ.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτού του εν εξελίξει παγκοσμίου πολέμου; Αυτός ο νέος ιμπεριαλιστικός πόλεμος δεν θα μπορούσε να προκύψει χωρίς την επικράτηση της αστικής αντεπανάστασης και χωρίς τη δρομολόγηση διαδικασιών παλινόρθωσης της κεφαλαιοκρατίας στις περισσότερες χώρες του πρώιμου σοσιαλισμού και ιδιαίτερα στην ΕΣΣΔ. Εάν ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος κυοφορούσε τη δυναμική της Οκτωβριανής Επανάστασης και ο Β΄ την περαιτέρω εδραίωση και επέκταση του πρώιμου σοσιαλισμού (με παράλληλη αναδιάρθρωση των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων), ο Γ΄ δρομολογείται εν πολλοίς απ' τη δυναμική της παγκόσμιας αντεπανάστασης και της συντριβής των περισσότερων κεκτημένων του πρώιμου σοσιαλισμού του 20ού αιώνα.

Ο πόλεμος, ως έκφραση, μέσο και τρόπος διευθέτησης των αντιφάσεων, δεν μπορεί να παραμένει ανεπηρέαστος από τις ποσοτικές, ποιοτικές και ουσιώδεις αλλαγές που επέρχονται ιστορικά. Παρά τις όποιες γεωστρατηγικές ομοιότητες με τους δύο προγενέστερους, το είδος των αντιφάσεων που τον προκαλούν, η κλίμακα, τα μέσα και οι τρόποι διεξαγωγής του, η υπό διαμόρφωση σύμπληξη των κέντρων-πόλων, αλλά και η διάρκειά του, διαφέρουν ριζικά από την προγενέστερη εμπειρία. Εάν δεν ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που έχουν επέλθει στις παραγωγικές δυνάμεις, στον παγκόσμιο καταμερισμό της εργασίας, στο βαθμό κοινωνικοποίησης της παραγωγής, στο χαρακτήρα του κεφαλαίου και της εργασίας κοκ. στο νέο στάδιο της ιμπεριαλιστικής «παγκο-

σμιοποίησης», η ραγδαία είσοδος στο προσκήνιο δυνάμεων, όπως η Ρωσία, η Κίνα, οι Ινδίες, η Βραζιλία, οι αλλαγές στη Λατινική Αμερική κ.ά., είναι αδύνατο να κατανοηθεί η ιδιοτυπία αυτού του εν εξελίξει παγκοσμίου πολέμου. Ακόμα και οι εμπλεκόμενες δυνάμεις, μόνον εν μέρει και κατ' όνομα παρουσιάζουν ομοιότητες με αυτές των πολέμων του 20ού αι. Τα προβλήματα αυτά δεν αφορούν σχολαστικές θεωρητικές λογίες, αλλά την ίδια την επιβίωση της ανθρωπότητας.

Όπως έχω ξαναγράψει, πρόκειται για έναν πόλεμο περίπλοκο, πολυεπίπεδο και με πολλούς στόχους. Στην αρχική στόχευση των εχόντων την πρωτοβουλία εξαπόλυσής του, ήταν (και παραμένει εν πολλοίς) κατά κύριο λόγο, ένας πόλεμος των χωρών του «Πρώτου κόσμου», του λεγόμενου «χρυσού δισεκατομμυρίου» με επικεφαλής τις ΗΠΑ, εναντίον του λεγόμενου «Τρίτου κόσμου» συνολικά, σε συνθήκες εν πολλοίς άρδην «τριτοκοσμιοποίησης» του «Δεύτερου κόσμου». Εναντίον των δυνάμεων εκείνων τις οποίες οι εν λόγω χώρες αδυνατούν πλέον να διαχειρίζονται και να διοικούν δια των δόκιμων «ψυχρών»-ειρηνικών (νεοαποικιακών κ.λπ.) μέσων και ως εκ τούτου, καταφεύγουν στα «θερμά» και εμπόλεμα. Είναι ένας πόλεμος πλανητικής καταστολής εναντίον οποιουδήποτε υπαρκτού ή δυνητικού-εκκολαπτόμενου εναλλακτικού πόλου, εναντίον της ανερχόμενης αστικής τάξης αυτών των χωρών, αλλά και εναντίον κάθε απελευθερωτικού λαϊκού κινήματος.

Κατά τις πρώτες φάσεις του πολέμου οι επιτιθέμενοι ιμπεριαλιστές πέτυχαν σοβαρούς στρατηγικούς τους στόχους (εδραίωση της παρουσίας τους σε θέσεις κλειδιά στην Ευρασία, έλεγχος σημαντικότερων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, έλεγχος διαδρομών διακίνησης υδρογονανθράκων, αποκλεισμός της Κίνας και έλεγχος της πρόσβασης ευρωπαϊκών χωρών στους τελευταίους, αναδιάταξη δυνάμεων στον ενεργειακό-οικονομικό πόλεμο με τη ραγδαία ανατίμηση των ενεργειακών πόρων, κοκ.). Ωστόσο, όπως είχα προβλέψει από το 2003 (βλ. Πατέλη 2004), στη συνέχεια, με την κλιμάκωση του πολέμου, η τροπή των πραγμάτων άρχισε να αποβαίνει κάθε άλλο παρά ευνοϊκή για τους εμπνευστές αυτού του παγκοσμίου πολέμου. Η ηρωική αντίσταση του λαού του Ιράκ, η αδυναμία έλεγχου του Αφγανιστάν, και η ήττα του σιωνιστικού милитарισμού από τη Χεσμπολάχ προ δύο ετών, η εκδίωξη των αμερικανικών βάσεων από το Ουζμπεκιστάν, η ενίσχυση της αριστεράς στη Λατινική Αμερική, η νίκη της αριστεράς στο Νεπάλ και σε πολλές πολιτείες των Ινδιών κ.ά., επιβεβαίωσαν αυτή την πρόβλεψη.

Ωστόσο, η σημαντικότερη επιβεβαίωση αφορά την ανάδειξη-ενίσχυση άλλων πόλων με καταλυτική επίδραση στον παγκόσμιο συσχετισμό δυνάμεων. Από τα τέλη του 20ού αιώνα (βλ. ίδρυση ΟΡΕС, εμπάργκο-ενεργειακή κρίση 1973) ήταν σαφής η τάση εθνικοποίησης της εξόρυξης-άντλησης πετρελαίου (του λεγόμενου Upstream) από τις αστικές τάξεις των πετρελαιοπαραγωγών χωρών, για τον περιορισμό και εκτοπισμό των πολυεθνικών πετρελαϊκών εταιρειών και της ληστρικής αποικιοκρατικής εκμετάλλευσης των πόρων. Οι πολυεθνικές αυτές, αν και είχαν σημαντικές

απώλειες σε αυτό τον αγώνα, δεν παρέδωσαν αμαχητί τις θέσεις τους, εντείνοντας την εκμετάλλευση των πόρων που ελέγχουν και αναζητώντας νέους, διατηρώντας μεγάλο μέρος των υποδομών και δικτύων διαμετακόμισης, επεξεργασίας και διακίνησης-πώλησης υδρογονανθράκων (του λεγόμενου Downstream), με περαιτέρω συγκέντρωση-συγκεντροποίηση του κεφαλαίου, συγχωνεύσεις, εξαγορές, κοκ.

Οι τάσεις αυτές πήραν στις αρχές του 21ου αιώνα άλλη τροπή με τη συνέργια τουλάχιστον 6 παραγόντων:

1. Επιτεινόμενη πλανητική ενεργειακή «δίψα» (που είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο να κορεσθεί στο εγγύς μέλλον με εναλλακτικές και ανανεώσιμες πηγές). Σταθερά αύξουσες ανάγκες των παραδοσιακών βιομηχανικών χωρών και αλματώδης αύξηση της ζήτησης υδρογονανθράκων λόγω της (κατ' εξοχήν εκτατικής και ενεργοβόρου) βιομηχανικής ανάπτυξης αναδυόμενων χωρών (ιδιαίτερα Κίνας και Ινδιών).

2. Ραγδαία άνοδος της τιμής των υδρογονανθράκων λόγω της αύξουσας ζήτησης, εξ αιτίας της ανάγκης επενδύσεων εντάσεως κεφαλαίου στον εξορυκτικό τομέα (εξάντληση επιφανειακών κοιτασμάτων, στροφή σε όλο και βαθύτερα, πτωχότερα και υποθαλάσσια κοιτάσματα, κοκ.), λόγω του εν εξελίξει πολέμου στον Περσικό κόλπο και λόγω αχαλίνωτων κερδοσκοπικών παιγνίων με προαγορές, κοκ.

3. Δυναμική ένταξη στην παγκόσμια αγορά των νέων ενεργειακών κολοσσών της Ρωσίας (Γκαζπρομ, Λουκόιλ, Σιμπνεφτ, Γιούκος, κ.ά.), η οποία είναι η πρώτη δύναμη παγκοσμίως σε άντληση-εξαγωγή φυσικού αερίου (τα αποθέματα και οι προοπτικές οικονομικής αξιοποίησης του οποίου υπερτερούν των αντιστοίχων του πετρελαίου) και δεύτερη στο πετρέλαιο, με συντονισμένες κινήσεις της άρχουσας ελίτ της νεοπαγούς αστικής τάξης, ώστε να τεθεί ο ενεργειακός τομέας υπό κρατικό έλεγχο.

4. Στρατηγική επιθετική επιλογή της ρωσικής αστικής τάξης για συστηματική χρήση του «όπλου της ενέργειας». Αυτό σημαίνει πρακτικά διεκδίκηση εκ μέρους της άρχουσας ελίτ της Ρωσίας ηγετικού-συντονιστικού ρόλου μεταξύ των χωρών παραγωγών ενεργειακών πόρων, με δυναμική διεθνή αναδιάταξη του καταμερισμού έργων και ρόλων στον ενεργειακό τομέα, με επιδίωξη επιβολής ενιαίου ελέγχου Upstream και Downstream, με κινήσεις για τη συγκρότηση οργανισμού τύπου OPEC για το φυσικό αέριο, με δημιουργία νέων δικτύων αγωγών, με στρατηγικές ενεργειακές συμμαχίες με χώρες της Ε.Ε., Βενεζουέλα, Ιράν, Κίνα, Ινδονησία, κ.ά., με δυναμική διείσδυση σε Αφρική, Ασία και Ν.Αμερική, εκτοπίζοντας παλαιούς παίκτες, κ.ο.κ.

5. Ανάκαμψη του στρατιωτικού-βιομηχανικού συμπλέγματος της Ρωσίας και κατάκτηση πρωτιάς στη διεθνή αγορά οπλικών συστημάτων.

6. Ραγδαία ενδυνάμωση της ρωσικής οικονομίας και συνολική αναβάθμιση του διεθνούς ρόλου της αστικής τάξης της.

Τα παραπάνω επέτρεψαν στην τελευταία να αποπληρώσει τάχιιστα το εξωτερικό της χρέος έναντι της λέσχης των Παρισίων και να αποκτήσει πλεονασματικά

αποθέματα που υπερβαίνουν κατά πολύ το ποσό του ενός τρισεκατομμυρίου USD, μετατρέποντας τη Ρωσία σε πολύ σημαντική διεθνή οικονομική δύναμη, στον τρίτο μετά την Κίνα και την Ιαπωνία πιστωτή της υπερχρεωμένης αμερικανικής οικονομίας. Οι πόροι αυτοί –σε συνθήκες χρηματοπιστωτικής κρίσης και κρίσης ρευστότητας στη Δύση και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ– επιτρέπουν στην άρχουσα τάξη της Ρωσίας να εκπονεί μακροχρόνια στρατηγικά σχέδια επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης, να επενδύει (αξιοποιώντας και τους πόρους απ' την εξαγωγή όπλων, όπου κατέχει πλέον την πρώτη θέση παγκοσμίως) στο στρατιωτικό βιομηχανικό σύμπλεγμα, και να αναδιοργανώνει-επανεξοπλίζει το στρατό της, επιλέγοντας κατά προτεραιότητα τεχνολογίες ασύμμετρων πληγμάτων.

Η σύρραξη αυτή ανέδειξε και ορισμένα χαρακτηριστικά της ηγεσίας της νεοπαγούς αστικής τάξης της Ρωσίας. Η ηγεσία αυτή αναγκάστηκε εκ των πραγμάτων να χαράξει και να προωθήσει δική της στρατηγική, αρχικά δια της δοκιμής και του λάθους, μέσω της διαπίστωσης ότι στη διεθνή αρένα, ακόμα και ως υποτελής στην πλανηταρχεύουσα υπερδύναμη και στον κόσμο των ισχυρών του κεφαλαίου (βλ. την γλοιώδη περίπτωση Μ. Γέλτσιν), ήταν αποδιοπομπαία. Η κάθε υποχώρησή της συνοδευόταν από ακόμα πιο απαιτητικές αξιώσεις για υποτέλεια και πλήρη εκποίηση των πάντων. Η νέα γενιά αυτής της ηγεσίας ανδρώθηκε σε μια θύελλα αλλαγών την οποία όφειλε να διαχειρισθεί προωθώντας την αστική αντεπανάσταση. Κινήθηκε μεθοδικά, λειτουργώντας ως συλλογικός κεφαλαιοκράτης που θέτει κανόνες του παιχνιδιού (πολιτικούς, νομοθετικούς, δημοσιονομικούς, κ.ά.), για να υπερβεί την κατάσταση του πολέμου όλων εναντίον όλων που προέκυψε από την ληστρική ιδιωτικοποίηση της σοβιετικής κληρονομιάς με όρους μαφίας. Έθεσε υπό κρατικό έλεγχο (με την απόκτηση του πλειοψηφικού πακέτου των μετοχών) τους στρατηγικούς τομείς της Ενέργειας και του Στρατιωτικού-Βιομηχανικού συγκροτήματος. Ενίσχυσε την «κατακόρυφη» δομή της εξουσίας με συγκεντρωτισμό που απέτρεψε τον άμεσο κίνδυνο διάλυσης της χώρας, στελεχώνοντας τους νευραλγικούς μηχανισμούς με τους «σιλαβικί», ανθρώπους με θητεία στις ένοπλες δυνάμεις και ιδιαίτερα στις μυστικές υπηρεσίες. Οι τελευταίοι, έχοντας σημαντικό «πολιτιστικό κεφάλαιο» από τη σοβιετική παράδοση, κοσμοπολίτες τρόπον τινά (λόγω της φύσης της δουλειάς τους) και χωρίς να διακατέχονται από τα σύνδρομα νεοπλουτισμού και ξενοδουλείας των στελεχών της πρώτης αντεπαναστατικής-παλινορθωτικής φρουράς, είναι που εκπόνησαν και έθεσαν σε εφαρμογή τις αλλαγές στην πολιτική της Ρωσίας. Η υιοθέτηση εκ μέρους τους πατριωτικής στάσης και ιδεολογημάτων, η εξασθένιση του ακραίου αντικομμουνισμού-αντισοβιετισμού με έμφαση στη «συνέχεια της ένδοξης ιστορίας της πατρίδας», εδραίωσε την ηγεμονία τους στο εσωτερικό, αδειάζοντας κυριολεκτικά την παραπαίουσα αριστερή αντιπολίτευση. Παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο σαφής αμοιβαίος εμπλουτισμός εμπειριών και χειρισμών αυτής της ρωσικής ελίτ με τους



Κινέζους ομολόγους της και οι αντίστοιχες εκατέρωθεν διορθωτικές κινήσεις στην ασκούμενη πολιτική. Κατά τη διάρκεια της κρίσης, οι διπλωματικές τους κινήσεις και η πειστικότητα του λόγου που άρθρωναν κέρδιζαν τις εντυπώσεις, σε αντιδιαστολή με τις φοβικές-στερεοτυπικές αντιδράσεις των αντιπάλων τους.

Ωστόσο, η ηγεσία αυτή δεν μπορεί παρά να εκφράζει σε πολιτικό επίπεδο την αμφίρροπη στάση της νεοπαγούς αστικής τάξης της χώρας. Το κεφάλαιο που είναι διεθνοποιημένο σε σημαντικό βαθμό, με εμπλοκή στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα, δεν επιθυμεί κλιμάκωση της ρήξης με τη Δύση, σε αντιδιαστολή με τους εκπροσώπους του κεφαλαίου με πραγματική παραγωγική δραστηριότητα στη Ρωσία, που ακριβώς στην ένταση της ρήξης βλέπουν προοπτική αναδιανομής θέσεων και ρόλων στην παγκόσμια οικονομία. Τα όρια μεταξύ των δύο αυτών συνιστωσών της αστικής τάξης δεν είναι σαφή και η αμφιρρέπεια εκφράζεται και σε επίπεδο πολιτικής ηγεσίας (και με τη σύγκρουση της τάξης του συγκεντρωτικού κρατικού παρεμβατισμού με νεοφιλελεύθερες πολιτικές). Χαρακτηριστική είναι η εμμονή του υπουργού οικονομικών Α. Κουντρίν στην τοποθέτηση του σταθεροποιητικού κονδυλίου της Ρωσίας σε χρεόγραφα ΗΠΑ ακόμα και μετά τον πόλεμο, μεσούσης της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Αμφιρρέπεια εκδηλώνεται και ως προς τον προσανατολισμό μερίδων του Ρωσικού κεφαλαίου προς την Ασία ή προς Ευρώπη και Αμερική.

Η εκ των πραγμάτων γεωστρατηγική και στρατιωτική εκδήλωση αυτής της ισχύος ήταν θέμα χρόνου. Από τα χρονοδιαγράμματα των εξοπλιστικών προγραμμάτων των ΗΠΑ (με δεδομένους τους ρυθμούς διάλυσης της τέως ΕΣΣΔ κατά τη δεκαετία 1990-2000), και τα σχετικά δημοσιεύματα, είναι σαφές ότι σχεδιάζόταν ευρείας κλίμακας επίθεση στη Ρωσία κατά το 2012-13, όταν θα ετίθεντο εκτός λειτουργίας οι σοβιετικής κατασκευής βαλλιστικοί πύραυλοι, και ιδιαίτερα αυτοί με τις πολλαπλές αποσπώμενες κεφαλές. Στα τέλη του 2006 εμφανίστηκαν δημοσιεύματα που καλούσαν σε δράση εναντίον της Ρωσίας, πριν να είναι πολύ αργά, και αντίστοιχα σενάρια γυμνασίων. Ωστόσο, η δυναμική που δρομολόγησαν εν πολλοίς οι ίδιες οι ΗΠΑ με τον πόλεμο, ανέτρεψε αυτά τα δεδομένα, μετατρέποντας τη Ρωσία σε ενεργειακή και οικονομική υπερδύναμη. Σημειωτέον ότι η τελευταία (λόγω των κληροδοτημάτων της ΕΣΣΔ) είναι σήμερα η μόνη χώρα η οποία μπορεί από τεχνικής-στρατιωτικής απόψεως να καταστρέψει ακαριαία ολοσχερώς τις ΗΠΑ (διαθέτει πάνω από 4.000 δεδηλωμένες πυρηνικές κεφαλές, προωθημένη αεροδιαστημική τεχνολογία, κοκ.).

Η κλιμακούμενη χρηματο-πιστωτική κρίση και η λογική του εν εξελίξει παγκοσμίου πολέμου, καθιστούν υπαρκτής σημασίας για τις ΗΠΑ την κλιμάκωση της επιθετικότητάς τους με απρόβλεπτες συνέπειες για την ανθρωπότητα. Δύο τρόποι καταπολέμησης της κρίσης υπάρχουν για τις ΗΠΑ: η προσφυγή στην εκτύπωση χρήματος χωρίς αντίκρισμα και ο πόλεμος. Τα παραπάνω υπαγορεύουν την ανάγκη στρατιωτικοπολιτικής περικύκλωσης της Ρωσίας και υπονόμευσης

της ακεραιότητάς της, εδραίωσης της παρουσίας των ΗΠΑ στην τέως ΕΣΣΔ (με τη βαθμιαία μετατροπή της Γεωργίας σε Ισραήλ του Καυκάσου και κινήσεις για ένταξη στο ΝΑΤΟ Ουκρανίας, Γεωργίας και Αζερμπαϊτζάν), αποκλεισμού της Ρωσίας από τα δίκτυα υδρογονανθράκων και δημιουργίας παρακαμπτηρίων αγωγών. Οι διεθνείς παρεμβάσεις παραγόντων των ΗΠΑ σε όλα τα επίπεδα για την αποτροπή της πραγμάτωσης και την υπονόμηση των σχεδίων ενεργειακής (και ευρύτερα οικονομικής) συνεργασίας διαφόρων χωρών (ιδιαίτερα της Ε.Ε.) με τη Ρωσία είναι τα τελευταία χρόνια απροκάλυπτες. Χαρακτηριστικό είναι και το σχέδιο του (συμβούλου του Μ. Ομπάμα) Ζμπίγνιεφ Μπζεζίνσκι για δημιουργία 8 κρατών στη σημερινή Ρωσία, με το κυνικό επιχείρημα: «δεν μπορεί τόσος φυσικός πλούτος να ανήκει σε μία χώρα!» Για αυτούς τους λόγους ενορχηστρώνεται και η ιδεολογική επένδυση αυτών των κινήσεων, με καλλιέργεια ρωσοφοβικών συνδρόμων και την επανενεργοποίηση ψυχροπολεμικών αντανακλαστικών.

Η ραγδαία στρατιωτικοποίηση της Γεωργίας τα τελευταία χρόνια (ιδιαίτερα υπό τον εγκάθετο των ΗΠΑ Μ. Σαακασβίλι) με εξοπλισμούς (από ΗΠΑ, Ισραήλ, Γαλλία, Τουρκία, Ελλάδα, Ουκρανία, Τσεχία, Ρουμανία, Βουλγαρία κ.ά.) και εκπαιδευτές (χιλιάδες από ΗΠΑ, Ισραήλ, Γαλλία, Γερμανία και ιδιωτικές εταιρείες στρατιωτικής εκπαίδευσης), εκσυγχρονισμό οπλικών συστημάτων και συστήματα δικτυοκεντρικού πολέμου (με ισραηλινά μη επανδρωμένα αεροσκάφη, αμερικανικά ραντάρ, δορυφορικά δίκτυα, συστήματα αναγνώρισης-διαλογής-κατάδειξης στόχων, ηλεκτρονικού πολέμου, κ.ά.), αποσκοπούσε ακριβώς στη διεξαγωγή ενός αστραπιαίου πολέμου, που θα εκτόπιζε οριστικά τη Ρωσία από την Υπερκαυκασία, αλλά (όπως φαίνεται από τους αμερικανικούς εκτοξευτές πυραύλων που κατέστρεψαν οι Ρώσοι) και σε επίθεση εναντίον του Ιράν, παρακάμπτοντας τις αντιστάσεις της Τουρκίας. Χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη δύο υπουργών («επένεωσης της χώρας», και άμυνας) στην κυβέρνηση της Γεωργίας που είναι υπήκοοι Ισραήλ, η μισθοδοσία του Σαακασβίλι απ' ευθείας από ΗΠΑ, ο εσμός αμερικανών συμβούλων (με προεξάρχοντα τον γνωστό μας από τη θητεία του στο ΥΠΕΞ επί υπουργίας Γ. Παπανδρέου, κ. Άλεξ Ρόντο), η εμπλοκή 2.100 γεωργιανών στρατιωτικών στον πόλεμο του Ιράκ, η ευρείας κλίμακας άσκηση Immediate Response 2008, με πλήθος αμερικανών ειδικών και στρατιωτικών, παραμονές της επίθεσης Σαακασβίλι κατά της Ν. Οσετίας, κ.ά.

Η σχεδόν άμεση και αποφασιστική αντίδραση της Μόσχας στην ευρείας κλίμακας επίθεση εναντίον των ειρηνευτικών δυνάμεών της και τη σφαγή των κατοίκων του Τσхинβάλ, η ανάκτηση του ελέγχου της Ν. Οσετίας από τα ρωσικά στρατεύματα (με ειδικές δυνάμεις απαρτιζόμενες κυρίως από Τσετσένους) σε 48 ώρες, και η διάλυση των στρατιωτικών υποδομών της Γεωργίας στον πόλεμο των 5 ημερών, σηματοδότησε τη δυναμική ανάδειξη ενός άλλου πόλου στον εν εξελίξει Παγκόσμιο Πόλεμο και την απώλεια της πρωτοβουλίας των κινήσεων σε αυτόν από τις ΗΠΑ

και τους συμμάχους τους. Θα ήταν αφελές να πιστεύει κανείς ότι αυτή δεν ήταν πολεμική επιχείρηση των ΗΠΑ δι' αντιπροσώπων. Οι ΗΠΑ προκάλεσαν εσκεμμένα τη Ρωσία για να επιτύχουν συγκεκριμένους στόχους και να ανιχνεύσουν δια της μάχης τις αντιδράσεις της. Η ρωσική ηγεσία δεν είχε πλέον περιθώρια άλλης επιλογής σε αυτή τη συγκυρία. Τυχόν υποχώρηση σε αυτή την ευρείας κλίμακας πρόκληση θα σήμαινε οριστική απώλεια του ελέγχου της Υπερκαυκασίας, άμεση μεταφορά του πολέμου στο εσωτερικό της Ρωσίας και δρομολόγηση διαδικασιών τύπου διαμελισμού της Γιουγκοσλαβίας στη Ρωσική Ομοσπονδία.

Η καταλυτική σημασία αυτού του επεισοδίου εκδηλώνεται πολλαπλά. Σε κατάσταση έκδηλου πανικού, ΗΠΑ και Ε.Ε. αναλίσκονται αρχικά σε κινήσεις φραστικού και εικονικού πολέμου, τη στιγμή που η επάνοδος στην πρωτέρα κατάσταση είναι πλέον ανέφικτη. Δρομολογείται νέος βαθύτερος διχασμός εντός της Ε.Ε. με τις επιχειρηματικά-ενεργειακά συνδεδεμένες με τη Ρωσία χώρες (Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Ελλάδα, κ.ά.) απρόθυμες να ακολουθήσουν τις ενισχυόμενες και από τις προεκλογικές σκοπιμότητες επιθετικές επιλογές των ΗΠΑ, εν αντιθέσει π.χ. προς την Αγγλία και τα αμερικανόδουλα καθεστώτα της Ανατολικής Ευρώπης. Η έκβαση αυτής της αντίθεσης θα εξαρτηθεί από την προοπτική μιας βαθμιαίας απαλλαγής σειράς ευρωπαϊκών χωρών από την αμερικανική κηδεμονία και το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός Γερμανο-Ρωσικού άξονα.

Δρομολογούνται ραγδαίες αλλαγές: Πολιτική κρίση στην Ουκρανία με αποδυνάμωση του αμερικανόδουλου Γιούσενκο και καιροσκοπικούς «φιλορωσικούς» ελιγμούς της Τιμοσένκο. Ταχεία τοποθέτηση της (χωρίς προσχήματα πλέον στρεφόμενης κατά της Ρωσίας) αντιπυραυλικής ασπίδας των ΗΠΑ σε Τσεχία-Πολωνία και Ρωσικά αντίμετρα. Έντονη αμερικανονατοϊκή παρουσία στον Εύξεινο Πόντο. Πονηρή δραστηριοποίηση της τουρκικής ηγεσίας σε ρόλο υπεύθυνης περιφερειακής δύναμης\*. Απόρριψη των προτάσεων του αντιπροέδρου των ΗΠΑ Τσένι για δη-

\* Η τουρκική άρχουσα τάξη αντιλαμβάνεται όλο και πιο έντονα τους κινδύνους που εγκυμονεί και για την ίδια την ακεραιότητα της χώρας η περαιτέρω προώθηση της επαναχάραξης του χάρτη της περιοχής κατά τα αμερικανικά σχέδια. Έτσι, σε άμεση επίσκεψή του στη Μόσχα μεσούνητος του πολέμου, ο Τ. Ερντογάν πρότεινε τη σύσταση πενταμελούς οργάνου (με τη συμμετοχή Ρωσίας, Τουρκίας, Γεωργίας, Αρμενίας, Αζερμπαϊτζάν) για τη διευθέτηση της κρίσης. Οι τουρκικές αρχές εκνευρίζουν και πάλι τις αμερικανικές, όταν θέτουν περιορισμούς στη διέλευση αμερικανικών πολεμικών πλοίων από τα Δαρδανέλια προς τον Εύξεινο Πόντο για “ανθρωπιστική” βοήθεια στη Γεωργία. Ο πρόεδρος της χώρας πραγματοποιεί την πρώτη στην ιστορία (έστω και ανεπίσημη και εξ αφορμής ποδοσφαιρικού αγώνα) επίσκεψη στο Εριβάν της Αρμενίας (6.9.2008). Πληροφορίες των ενόπλων δυνάμεων της Ρωσίας αναφέρουν ότι με παρέμβαση των Τούρκων (η στρατιωτική κατασκοπεία των οποίων διέθετε αξιόπιστες πληροφορίες για τους συσχετισμούς των δυνάμεων και τις διαθέσεις των στρατευμάτων) απετράπη η εμπλοκή του Αζερμπαϊτζάν στην αρχικώς σχεδιασμένη από τις ΗΠΑ ταυτόχρονη αστραπιαία επίθεση των Γεωργιανών στη Ν. Οσετία και των Αζέρων στο Ναγκόρνο Καραμπάχ, που θα πυροδοτούσε ανεξέλεγκτη ανάφλεξη στην ευρύτερη περιοχή...



μιουργία αγωγού, παρακάμπτοντας τη Ρωσία και άμεση ένταξη στο ΝΑΤΟ από τον πρόεδρο του Αζερμπαϊτζάν Αλίεφ. Άμεση σύναψη συμφωνίας για αγωγούς φυσικού αερίου μεταξύ Ρωσίας και Ουζμπεκιστάν. Συσπείρωση των τέως σοβιετικών δημοκρατιών που συναπαρτίζουν τον Οργανισμό Συλλογικής Ασφαλείας γύρω από τη Ρωσία. Όξυνση της έντασης με υποκινούμενα από τις ΗΠΑ αποσχιστικά κινήματα σε Βολιβία και Βενεζουέλα και διακοπή διπλωματικών σχέσεων. Επανενεργοποίηση του 4ου Στόλου των ΗΠΑ και παρουσία στα παράλια των χωρών της Ν. Αμερικής με έντονη αντίδραση της Βραζιλίας και άλλων χωρών. Επίσκεψη του προέδρου της Βενεζουέλας Ου. Τσάβες σε Κίνα, Ρωσία (όπου συνάπτει νέες συμφωνίες οικονομικής και στρατιωτικής-τεχνικής συνεργασίας), Γαλλία, Πορτογαλία και Κούβα. Αλλά και γεγονότα που δεν είχαν συμβεί ούτε κατά τον Ψυχρό Πόλεμο: παρουσία 2 ρωσικών υπερηχητικών στρατηγικών βομβαρδιστικών TU-160 (φέρουν 12 πυραύλους τύπου Κρούζ και δύνανται να μεταφέρουν πάνω από 40 τόνους συμβατικών ή πυρηνικών όπλων έκαστο) στη Βενεζουέλα, πτήσεις στην Καραϊβική, κοινά ναυτικά γυμνάσια Βενεζουέλας-Ρωσίας με συμμετοχή της πυρηνοκίνητης ναυαρχίδας του Βορείου Στόλου, υποβρυχίων κ.ά. σκαφών και αεροσκαφών.

Οι αλλαγές στους υπό διαμόρφωση πόλους που δρομολογούν οι εξελίξεις θα εξαρτηθούν από το εάν και κατά πόσο η Ρωσία, η Κίνα κλπ. θα μπορέσουν κατ' αρχήν να συγκροτήσουν βιώσιμο πόλο, παραμερίζοντας τις μεταξύ τους αντιφάσεις, καθώς και να προτείνουν μια στρατηγική προοπτική ρεαλιστικών εναλλακτικών ολοκληρώσεων και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, παρακάμπτοντας τις ΗΠΑ.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά από αυτή την άποψη η άμεση αντίδραση του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης. Η πραγματική βαρύτητα αυτού του χαρακτηριζόμενου από αναλυτές αντι-ΝΑΤΟ, είναι αντιστρόφως ανάλογη της προβολής του από τα Δυτικά Μ.Μ.Ε. Μόνιμα μέλη του είναι: η Ρωσία, η Κίνα, το Ουζμπεκιστάν, το Τατζικιστάν, η Κιργκιζία και το Καζαχστάν. Από το Μάιο του 2008 έχει υποβάλλει αίτηση ένταξης το Ιράν, το οποίο ήταν παρατηρητής, όπως και η Ινδία, το Πακιστάν και η Μογγολία. Η έκταση των μελών του είναι το 60% της έκτασης της Ευρασίας, ενώ συγκεντρώνει το 1/4 του πληθυσμού της γης (μαζί με τις χώρες-παρατηρητές, είναι ο μισός πληθυσμός της γης). Δεν είναι μόνο η γεωστρατηγική και στρατιωτική συνιστώσα αυτού του οργανισμού σημαντική, αλλά και η προώθηση της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των μελών του.

Συμβολική σημασία ως προς τον αντίκτυπο των γεγονότων του Καυκάσου έχει η άμεση αντίδραση του Φ. Κάστρο και του Ου. Τσάβες υπέρ της Ρωσίας, αλλά και η άμεση αναγνώριση της ανεξαρτησίας Ν. Οσετίας και Αμπχαζίας από τη Νικαράγουα. Η εκ των πραγμάτων διαφαινόμενη συσπείρωση με τους «ριγμένους» στο παγκόσμιο κεφαλαιοκρατικό σύστημα, με τις όποιες εναπομείνουσες δυνάμεις από τις πρώιμες σοσιαλιστικές επαναστάσεις του 20ού αιώνα και με την ανερχόμενη αριστερά της Λατινικής Αμερικής, προσδίδει μια ιδιότυπη «κοινωνική» χροιά

στον υπό διαμόρφωση άλλο πόλο αυτού του Ιμπεριαλιστικού Παγκόσμιου Πολέμου. Η τελευταία δεν μπορεί να αγνοείται, όσο διεμβολίζει την ισχύ του άξονα των ΗΠΑ, αλλά ενδέχεται να τροφοδοτήσει αυταπάτες περί του χαρακτήρα του πολέμου και διαθέσεις άνευ όρων στήριξης του υπό διαμόρφωση αντιπάλου δέους.

Το στοιχείο του πολέμου έχει απελευθερωθεί και τίποτε δεν μπορεί να θεωρείται πλέον δεδομένο, στατικό και αμετάβλητο. Τα κληροδοτήματα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και το αντίστοιχο Διεθνές Δίκαιο έχουν πλέον κονιορτοποιηθεί από την κλαγγή των όπλων. Η Ρωσία απλώς εγκατέλειψε πλέον εμπράκτως τη μετριοπαθή έως ηττοπαθή στάση αμυντισμού και υποχωρητικότητας και αρχίζει να πληρώνει τους οικονομικούς και γεωπολιτικούς της αντιπάλους με το ίδιο νόμισμα: με όρους συσχετισμού δυνάμεων. Η αρχή του απαραβίαστου των συνόρων και της εδαφικής ακεραιότητας απεμπολείται μέχρι νεωτέρων αποκρυσταλλώσεων συσχετισμών δυνάμεων, γεγονός που –δεδομένης και της περίπτωσης του Κοσόβου– δρομολογεί μια δυναμική ανεξέλεγκτης και απρόβλεπτης τροπής των πραγμάτων. Οι ΗΠΑ δεν είναι πλέον η αδιαμφισβήτητη πλανηταρχεύουσα υπερδύναμη, ωστόσο, δεδομένης και της οικονομικής κρίσης που τη μαστίζει, είναι άγνωστο σε τι κλίμακας ολέθριους για την ανθρωπότητα πολεμικούς τυχοδιωκτισμούς θα προβεί για να κρατηθεί εν πλω.

Ο πόλεμος αυτός, που κατά τα φαινόμενα θα διαρκέσει πολλά χρόνια, αποκτά πλέον σαφέστερα τον χαρακτήρα ενός θερμού ιμπεριαλιστικού πολέμου μεταξύ της εναπομείνουσας ιμπεριαλιστικής υπερδύναμης (αρχικά δι' αντιπροσώπων) και των αναδυόμενων νέων μεγάλων δυνάμεων (Ρωσίας, Κίνας, Ινδιών, αναδιατάξεων που ενδέχεται να προκύψουν στην Ε.Ε.). Δεν είναι ψυχρός πόλεμος, δεδομένου ότι δεν χαρακτηρίζεται από την αντιπαράθεση σε όλα τα επίπεδα δύο συνασπισμών διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών και πολιτικών συστημάτων\*, ενώ ο υπό διαμόρφωση άλλος πόλος, από την άποψη του συσχετισμού των δυνάμεων, δεν είναι ικανός να λειτουργήσει αποτρεπτικά προς την περαιτέρω θερμή κλιμάκωση του πολέμου.

Επιπλέον, παρά το εκ των πραγμάτων πιο «κοινωνικό» προφίλ του υπό διαμόρφωση έτερου πόλου και τον επί του παρόντος αμυντικό-απαντητικό χαρακτήρα των κινήσεων του έναντι της επιθετικότητας του αμερικανικού άξονα, δεν πρέπει να αποκλείεται στο μέλλον το ενδεχόμενο μετατροπής αναδυόμενων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων τύπου Ρωσίας σε φασίζουσες επιθετικές μηχανές, με ευρύτερο λαϊκό έρεισμα (λόγω της μακροχρόνιας εξαθλίωσης και ταπείνωσης που υπέστησαν οι λαοί με την επικράτηση της κεφαλαιοκρατικής παλινόρθωσης στις χώρες του πρώιμου σοσιαλισμού και την ασυδοσία των ισχυρών του ιμπεριαλισμού), με ρεβανσιστικά εθνικιστικά ιδεολογήματα. Όλα αυτά, δεδομένης της διαθέσιμης και

\* Είναι επιεικώς αφελής η εμμονή κάποιων σε ιδεολογήματα ταύτισης της ΕΣΣΔ με τη σημερινή κεφαλαιοκρατικοποιημένη κατά βάση Ρωσία.

αύξουσας καταστροφικής ισχύος των μέσων διεξαγωγής του πολέμου, καθιστούν πιο πιθανό τον κίνδυνο μαζικού αφανισμού της ανθρωπότητας.

Στο εγγύς μέλλον θα ενταθεί η ενδοκυβερνητική σύγκρουση εξ αφορμής της υιοθέτησης πολιτικής στρατηγικής συνεργασίας με τη Ρωσία (με ενεργειακά προγράμματα και αντίστοιχη στρατιωτική-τεχνική συνεργασία) και την Κίνα, είτε περαιτέρω πρόσδεσης στον ατλαντικό άξονα. Η σύγκρουση αυτή, ως πολιτική έκφραση της εντεινόμενης με τον πόλεμο σύγκρουσης συμφερόντων, προοπτικών και προτεραιοτήτων μερίδων του κεφαλαίου και οικονομικών ομίλων, διαπερνά το σύνολο των καθεστωτικών κομμάτων πολλών χωρών της Ε.Ε. και της Ελλάδας. Χαρακτηριστική είναι από αυτή την άποψη η εκ του ελληνικού ΥΠΕΞ εκδηλούμενη άμεση συμμόρφωση με τις αμερικανικές επιταγές, αλλά και η προ της λήξεως των θερινών διακοπών της Βουλής εσπευσμένη σύγκληση της τελευταίας από τον Κ. Καραμανλή για την επικύρωση της συμφωνίας με τη Ρωσία για τον South Stream του φυσικού αερίου.

Είναι σταθερή η επιδίωξη των ΗΠΑ για αποτροπή αυτού που αποκαλούν «ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης απ' τη Ρωσία» και μονομερή εξάρτησή της αποκλειστικά από ελεγχόμενες από τις ΗΠΑ διαδρομές υδρογονανθράκων (αγωγός Μπακού-Τσεϊχάν, Ναμπούκο, κ.ά.). Πρέπει να σημειώσουμε ότι τα περισσότερα πολεμικά πλοία για την αποστολή στον Εύξεινο Πόντο εφορμούν από τη Βάση της Σούδας, γεγονός που εμπλέκει επικίνδυνα την Ελλάδα στη σύρραξη. Είναι κραυγαλέα η παρουσία στα ΜΜΕ εντεταλμένων «αναλυτών» και γεωστρατηγικών «συμβούλων», που δεν φείδονται δυνάμεων, ώστε να αποτρέψουν την κυβέρνηση από περαιτέρω συνεργασία με τη Ρωσία. Οι εκπρόσωποι των ΗΠΑ όλο και πιο άξεστα και απροσχημάτιστα επιδιώκουν την επιβολή των επιλογών τους, κλιμακώνοντας την έμμεση ή άμεση ανάμειξή τους σε μεθοδεύσεις φθοράς (σκανδαλολογία, αποστασίες, κοκ.), πτώσης και ανάδειξης πιο αμερικανόδουλων κυβερνητικών σχημάτων.

Ένα επαναστατικό εργατικό κίνημα με επίγνωση της συγκυρίας και στρατηγική διαύγεια, θα μπορούσε σε αυτή τη φάση να έχει σοβαρές επιτυχίες στο επίπεδο της προώθησης σημαντικών αιτημάτων και να ανακτήσει την πρωτοβουλία των κινήσεων, αξιοποιώντας τις ενδοϊμπεριαλιστικές και ενδοαστικές αντιθέσεις. Ωστόσο, επί του παρόντος, για να αποτρέψει την πτώση του από την όξυνση αυτών των αντιφάσεων, ο Κ. Καραμανλής φαίνεται να επιλέγει την ενεργοποίηση αντανακλαστικών συλλογικού κεφαλαιοκράτη, επιδιώκοντας τη συσπείρωση όλων των συνιστωσών της αστικής τάξης, μέσω της προώθησης των «μεταρρυθμίσεων» εναντίον του (θεωρητικά, ιδεολογικά, πολιτικά και συνδικαλιστικά) αποδιοργανωμένου και αμήχανου πόλου της εργασίας.

Όπως δείχνει η ιστορική εμπειρία, οι πόλεμοι, ιδιαίτερα οι ευρείας κλίμακας και οι παγκόσμιοι, δημιουργούν νέες αντιφάσεις (επιπρόσθετες σε αυτές που καλούνται να λύσουν) και αναδεικνύουν με ιδιαίτερη ένταση τις βαθύτερες κοινωνικές-

ταξικές αντιφάσεις, φέρνοντας εκ των πραγμάτων πιο κοντά την προοπτική της κοινωνικής επανάστασης. Όλες οι σημαντικές επαναστατικές καταστάσεις του 20ού αι. (1905-7, 1917, μεταπολεμική διεύρυνση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, εθνικοαπελευθερωτικοί και ανταποικιοκρατικοί πόλεμοι) συνδέονταν με πολεμικές συρράξεις. Ο εν εξελίξει πόλεμος δεν θα αποτελεί εξαίρεση.

Μείζονος κλίμακας ιστορικά φαινόμενα, όπως ο εν εξελίξει παγκόσμιος πόλεμος, δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ενατενιστικά, παθητικά και αμήχανα. Από τη σκοπιά της επαναστατικής θεωρίας και πράξης, είναι απαραίτητη η διερεύνησή τους υπό το πρίσμα της δυνατότητας και της αναγκαιότητας της επαναστατικής προοπτικής. Η ανάδειξη της νομοτελούς αναγκαιότητας μετατροπής του ιμπεριαλιστικού πολέμου σε κοινωνική επανάσταση, καθιστά ζωτικής σημασίας προτεραιότητα την ανάπτυξη της θεωρίας και την επεναθεμελίωση της στρατηγικής της μόνης πραγματικά εναλλακτικής προοπτικής για την επιβίωση της ανθρωπότητας: του σοσιαλισμού και της ενοποίησης της ανθρωπότητας στον κομμουνισμό. Η απεμπλοκή από αγκυλώσεις του παρελθόντος και από τις παγίδες του ετεροπροσδιοριζόμενου αμυντισμού και η δημιουργική ανάπτυξη της επαναστατικής θεωρίας είναι αναγκαίοι όροι για να βρει πραγματικά ερείσματα το ιστορικό υποκείμενο της επικείμενης επανάστασης που θα αναδειχθεί από τη φωτιά του πολέμου.

## Βιβλιογραφία

- Βαζιούλιν Β. Α. «Για τη Ρωσία και τον κομμουνισμό σήμερα». *Αριστερή ανασύνταξη*, τ. 4-5, 1994, σσ. 45-69, και <http://www.ilhs.tuc.gr/gr/Sinenteuxi.htm>, ημερομηνία ανάκτησης: 3.10.2008.
- Βαζιούλιν Β. Α. *Η λογική της ιστορίας. Ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας*. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα, 2004.
- Διεθνής Σχολή «Λογική της Ιστορίας» (Δ.Σ.Λ.Ι.) <http://www.ilhs.tuc.gr/gr/index.htm>, ημερομηνία ανάκτησης: 3.10.2008.
- Ζιγκλέρ Ζ. *Η ιδιωτικοποίηση του κόσμου και οι νέοι κοσμοκράτορες*. Σύγχρονοι Ορίζοντες. Αθήνα, 2004.
- Θεοδωράτου Ι. «Πόλεμος στον Καύκασο». *Αμυντική Επιθεώρηση*, τ. 70, 2008, σσ. 42-51.
- Λένιν Β. Ι. «Ιμπεριαλισμός». Στο: *Άπαντα*, τ. 27.
- Λένιν Β. Ι. «Σοσιαλισμός και πόλεμος». Στο: *Άπαντα*, τ. 21.
- Μπιτσάκη Ε., Μπελαντή Δ. *Οι πόλεμοι της νέας τάξης*. Προσκήνιο. Αθήνα, 2005.
- Παπακωνσταντίνου Π. *Το χρυσό παραπέτασμα*. Α.Α. Λιβάνη. Αθήνα, 2008.
- Πατέλη Δ. «Για την αναγκαιότητα διάκρισης πρώιμων και ύστερων σοσιαλιστικών επαναστάσεων». *ΔΙΑΠΛΟΥΣ*, τεύχος 18, Φεβρ.-Μαρτ. 2007, σσ. 20-24.
- Πατέλη Δ. «Ιμπεριαλιστική “παγκοσμιοποίηση” και προοπτική χειραφέτησης της ανθρωπότητας». *ΔΙΑΠΛΟΥΣ*, τεύχος 9, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2005, σσ. 28-32.
- Πατέλη Δ. «Παγκόσμια κεφαλαιοκρατία, ιμπεριαλισμός και πόλεμος. Ζητήματα θεωρητικής περιοδολόγησης». *Επαναστατική Μαρξιστική Επιθεώρηση*, τεύχος 8, Ιούνιος 2004, σσ. 48-68.
- Симонова К. *Глобальная энергетическая война*. Москва, Алгоритм, 2007.